

Til KHMs styre
Fra Museumsdirektøren

Møtedato: 08.02.2019

Notatdato: 28. 01.2019

Sak: S 4/19

Evaluering av KHMs ordning for stipendiater

Bakgrunn

Som utgangspunkt for styresaken ligger ny ordning for tilsetting av stipendiater ved KHM, vedtatt av KHMs styre 9. november 2012 som sak S28/12: «Nye retningslinjer for tilsetting av stipendiater ved Kulturhistorisk museum – Ny behandling». I vedtaket ligger en bestilling på evaluering av ordningen etter 4 år. Det er denne evalueringen som foreligger her.

Ny ordning innførte treårige stipendiatperioder ved KHM uten mulighet for permisjon i stipendiatperioden, og tildeling av gjennomføringsstipend på 12 måneder til kandidater som leverte avhandlingen innenfor normert tid.

Evalueringen som presenteres for styret her tar utgangspunkt i hovedmålet som lå til grunn for den nye ordningen: Bedre gjennomstrømning for KHMs stipendiater.

For grunnlagsdiskusjonen henvises det til saksfremlegget fra 2012 der ulike sider ved ordningene belyses inngående. Denne diskusjonen gjentas derfor ikke her.

KHM arbeider parallelt med videre kvalitetssikring og utvikling av tilbudet til sine stipendiater innenfor ordningen. Oppfølging og institusjonstilknytning vil være særlig tema for arbeidet i 2019, jf årsplanens del B, tiltak 1p: «Utrede videre muligheter for oppfølging og integrering av Ph.d.-studenter.»

Rammer for evalueringen:

Evalueringen ser på materiale fra perioden 01.01.2013 (når ny ordning trådte i kraft) til 15. 01. 2019. Utgangspunkt for tallmaterialet er KHMs åtte faste stipendiathjemler fra KD. I tillegg har stipendiater tilsatt på følgende prosjekter vært berørt av ordningen: Én på Avaldsnesprosjektet, to på Saving Oseberg, og én i stilling finansiert direkte av NFR.

Det må bemerkes at tallgrunnlaget dermed er begrenset, og det må vises varsomhet mht slutningene som trekkes. Dette er også grunnen til at dokumentet ikke tar sikte på å sette opp noen systematisk sammenligning mht perioden før 1. januar 2013.

Tre overordnede spørsmål søkes besvart her:

1. Gjennomfører KHMs stipendiater i ny ordning på normert tid?
2. Lykkes de som gjennomfører med å disputere?
3. Rekrutterer KHM til sine stipendiathjemler slik at potensialet i disse utnyttes til fulle?

1. Gjennomfører KHM's stipendiat i ny ordning på normert tid?

I perioden 01.01.2013 – 15.01.2019 undertegnet 12 stipendiater tilsetningsavtale ved KHM. 5 av disse har pr 15.01.2019 gjennomført og avsluttet normert tilsetningsperiode, 7 er fortsatt i stipendiatperioden. Av de 5 som har avsluttet sin periode har 4 levert avhandling innenfor normert tid.

Ordningen slik den ble implementert omfattet i tillegg stipendiat tilsatt på treårskontrakter som allerede hadde begynt på sin periode før 01.01.2013. Av disse leverte 2 innenfor normert tid.

Det betyr at totalt 6 stipendiater har levert avhandling på normert tid og mottatt gjennomføringsstipend i perioden 01.01.2013 – 15.01.2019.

Tallmaterialet indikerer at stipendiater omfattet av ny ordning i stor grad leverer avhandlingen innenfor normert tid.

2. Lykkes de som gjennomfører med å disputere?

10 stipendiater tilknyttet KHM har i perioden 01.01.2013 – 15.01.2019 levert avhandling. Dette inkluderer de 6 som var omfattet av ny ordning samt 4 som ikke var det. Av disse 10 har 8 disputert pr 15. 01. 2019. De to resterende venter på tilbakemelding fra sine kommisjoner etter første innlevering av avhandling.

På overordnet nivå må det derfor kunne konkluderes med at de som gjennomfører og leverer avhandling, også lykkes med å disputere.

Det er også interessant her å se på om de som mottar gjennomføringsstipend får gjennomført sin disputas innenfor de 12 månedene stipendiet dekker. Av de 6 som var omfattet av ny ordning har 4 pr 15.01.2019 avsluttet sin gjennomføringsstipendperiode. Av disse 4 fikk 2 avhandlingen i retur fra kommisjonen for bearbeiding, mens 2 fikk avhandlingen godkjent i første vurdering. Disse to disputerte innenfor gjennomføringsstipendperioden. Én av disse to hadde diverse forlengelser i form av frikjøp/ prosjekter i løpet av stipendiatperioden før ny ordning ble innført.

Det bør bemerkes her at når fokuset på levering på normert tid og gjennomføring øker, slik KHM's ordning legger til rette for, øker også risiko for at flere avhandlinger returneres for bearbeiding fra kommisjonene. For tidlig innlevering vil da utløse gjennomføringsstipend som finansierer arbeidsperioden for å bearbeide avhandlingen for ny vurdering. Disputasen kan da falle etter periodens avslutning.

Et annet moment er at de ulike kommisjonenes arbeidstakt ikke er fullstendig innenfor KHM's eller stipendiatens kontroll. Således kan disputasen finne sted senere enn det museets gjennomføringsprosess la opp til.

3. Rekrutterer KHM til sine stipendiathjemler slik at potensialet i disse utnyttes til fulle?

Kulturhistorisk museum har 8 stipendiathjemler, finansiert gjennom overføringer fra UiO. En forutsetning for å opprettholde denne finansieringen er at KHM må ha 8 tilsatte stipendiater per

1. oktober hvert år. Rekrutteringsprosessene til stendiatstillingene planlegges i forhold til denne fristen og KHM har i de siste årene hatt 8 stipendiater per 1.10.

4. Harmonisering av retningslinjer

KHM har egne retningslinjer for tilsetning i stipendiatstillinger som ble vedtatt av styret i 2012. KHMs retningslinjer overlapper i noen grad med sentrale UiO-retningslinjer. Det er derfor behov for noe opprydding og harmonisering av lokale og sentrale retningslinjer. Dette vil bli utført av administrasjonen før nye stipendiatstillinger lyses ut.

Oppsummering:

Det overordnede målet med KHMs nye ordning for stipendiater er økt gjennomstrømning. Det viser seg at stipendiater som har vært omfattet av ny ordning ved KHM i stor grad leverer avhandlingen innenfor normert tid. Samtlige som leverer lykkes med å disputere. KHMs hjemler utnyttes fullt ut.

Dette indikerer at grepene som ble tatt i styrevedtaket fra 2012 har bidratt til økt gjennomstrømning for KHMs stipendiater.

Det må bemerkes her at KHMs nye ordning ble innført som konsekvens av og i takt med et stadig tydeligere fokus på gjennomstrømning i høyere utdanning ved UiO, i Norge og på europeisk nivå. Den mentalitetsendringen som har foregått blant universitetsstipendiater generelt, blant veiledere, og blant stipendiater spesielt, er derfor av betydning i dette bildet. Man kan anta at dette forsterker ordningens gjennomslagskraft.

Ordningen er forholdsvis kostbar i den forstand at KHM finansierer gjennomføringsstipendiet over egne midler. Investeringen kan sies å svare seg med tanke på at manglende hjemmelutnyttelse og lav gjennomstrømning kan føre til at de KD-finansierte stipendiatstillingene overføres til andre enheter ved UiO. Evalueringen har avdekket en risiko for at avhandlinger leveres inn før de er modne, for at gjennomføringstiden skal overholdes. Gjennomføringsstipendiet som skal gå til videre utvikling og relevant arbeid ved KHM, blir da i stedet brukt til avhandlingsarbeid. Det er veileder som vurderer om avhandlingen er moden for innlevering og anbefaler. Det er derfor viktig å sikre at anbefalingen foretas på så godt grunnlag som mulig, men uansett forebyggende arbeid vil en innlevering alltid innebære en viss risiko for at den sakkyndige komiteen er av en annen oppfatning enn veileder. Det er vanskelig å se for seg gode ordninger som helt skal fjerne slik risiko.

KHM viderefører som understreket innledningsvis arbeidet med å styrke kvaliteten i tilbudet til stipendiatene jf. årsplantiltaket og UiOs satsinger.

Forslag til konklusjon:

Styret tar forelagte evalueringsnotat til etterretning. Ordningen med gjennomføringsstipend videreføres og retningslinjene harmoniseres med UiOs retningslinjer.